

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE*

Reducing Poverty in the Local Government System of CHAD Republic

Mahamat Abakar MAHAMAT**

Serpil GÜDÜL***

Kamil Ufuk BİLGİN****

Öz

Yerel yönetimler, ulusal kalkınma politikalarında önemli bir yere sahiptir. Ancak, ulusal güç ve kaynaklarının, yerel yönetim seviyelerine aktarılmasının risk ve faydalarına ilişkin araştırma ve incelemelerde, adem-i merkeziyetçilik/yerinden yönetim sayesinde yoksulluğun azaltılmasına yönelik pozitif verilerin daha çok ele alınmasına ihtiyaç vardır. İşte bu çalışmanın amacını da ÇAD ülkesi özelinde, bu mücadelenin yerel ölçekteki konumu belirlemektir. Zira, sadece 1990 yılından bu yana adem-i merkeziyetçilik programının izlendiği ÇAD'da merkezi devlet, ulusal kaynak, işlev ve hizmetlerin merkezi hükümetten yerel yönetimlere devredilmesine ilişkin bir yönetime evrilmektedir. Böylece hükümetin duyarlılığı, şeffaflığı ve hesap verebilirliği sayesinde, halkın karar sürecine katılımı ve temel hizmetlere erişimi mümkün olabilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çad, Yoksulluk ÇAD Cumhuriyeti, ÇAD Yerel Yönetimleri, ÇAD'da Yoksullukla Mücadele.

Abstract

Local governments have an important place in national development policies. However, in research and analysis of transferring national powers and resources to local government levels, decentralization is positively in reducing poverty. However, in research and analysis of the benefits and risks of transferring national powers and resources to local government levels, decentralization is positively important in reducing poverty. Here, the purpose of this study is to determine the position of this struggle at the local scale, specific to the CHAD country. The CHAD, where the decentralization program has been followed only since 1990, the central state is evolving into a management regarding the transfer of national resources, functions and services from the central government to local governments.

Keywords: Chad, Poverty CHAD Republic, CHAD Local Governments, Reducing poverty in CHAD.

---

* **Makale Geliş Tarihi:** 29.09.2020 **Yayına Kabul Tarihi:** 18.12.2020

** Dr., Université Hec-TCHAD, Department of Administration Publique, mahamatabakar176@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3910-7596.

*** Dr. Öğretim Üyesi, Ankara Hacı Bayram Veli Üni., Uluslararası İlişkiler Böl., serpil.gudul@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1124-7968.

**** Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üni., Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Böl., kamil.bilgin@hbv.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5715-5466.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

GİRİŞ

Adem-i merkeziyetçi yönetim, devletin ayrıcalıklarının ve kaynaklarının bazılarını bölgesel, toplumsal ve kırsal düzeylerde seçilen yerel makamlara devrettiği bir yönetim sistemidir. Devlet ile yerelleşmiş topluluklar arasında güçlerin, becerilerin, sorumlulukların ve kaynakların paylaşımıdır.

Çad'da adem-i merkeziyet süreci, 1996 yılında temelinin atıldığı 31 Mart Anayasası ile başlamıştır. Anayasanın uygulanmasında çeşitli yasal ve düzenleyici metinler ele alınmıştır. Yerel yönetimlerin statüsüyle ilgili 16 Şubat 2000 tarihli ve 02/PR/2000 sayılı Organik Kanun, merkeziyetçi toplulukların seçim sistemi ile ilgili 16 Şubat 2000 tarihli ve 03/PR/2000 sayılı Kanundur.

Yerel yönetim; yerel halkın, seçilmiş yerel organlar aracılığıyla kendisini özgürce yönetmesine olanak sağlayan bir yerel demokrasi ifadesidir. Bu çalışmada Çad'ın yerel yönetim sistemi araştırılmıştır. Çalışmaya öncelikle Çad hakkında genel bilgiler verilerek başlanmıştır. Bu bağlamda Çad'ın genel olarak tarihi, coğrafyası, iklimi, ekonomisi ve sosyal yapısı ele alınmıştır. Daha sonra Çad'ın devlet yapısı ve yerel yönetimlerin yoksullukla mücadelesi üzerinde durulmuştur.

GENEL OLARAK ÇAD CUMHURİYETİ

Çad Cumhuriyeti, Orta Afrika'da Libya'nın güneyinde, Sudan'ın batısında, Nijer ve Nijerya'nın doğusunda, Kamerun ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nin kuzeyinde yer alan; denize kıyısı olmayan bir Afrika ülkesidir. Başkenti N'djamena olan Çad Cumhuriyeti'nin 1.284.000 km² ülke topraklarının %60'ı çöl olduğundan, nüfusu sadece 14 milyondur. Ülkenin kuzeyinde 25.000 km² büyüklüğünde "Çad Gölü" bulunmaktadır. Ancak bu gölün de büyük bir kısmı bataklıktır. En yüksek dağı, 3.415 metre ile Tibesti Mesifi Dağı'dır. Çad Gölü kıyılarında balıkçılık yapılmakta, diğer sulak alanlarda ise

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

tahıl ve hurma yetiştirilmektedir. Ülke halkının geçimi genelde hayvancılık üzerinedir.¹ Bu kapsamda büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ve ulaşımda kullanılan deve yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Çad'da enlem farkı nedeniyle çeşitli iklimlere rastlanmaktadır. Güneyinde tropik iklim görülmekte ve yağışın etkisi tüm Çad'da hissedilmektedir. Mayıs ve Ekim ayları döneminde, ülke topraklarına 800-1200 mm arası yağış düşmektedir.² Ayrıca tropik iklim sonucunda çeşitli tropik meyveler yetiştirilmektedir. Ülkenin orta kesimlerinde ise, yarı kurak bir iklim görülmektedir ve yılda 300-800 mm arası yağış düşmektedir. Kuzeyde ise, çölden kaynaklanan sıcak iklim görülür ve yağış miktarı görece azdır. Ülkenin sıcaklık ortalaması, 12°C-50°C arasında değişmektedir.³

Çad'ın genel bitki örtüsü coğrafi olarak bulunduğu iklim kuşağına göre değişmektedir. Ülkenin güneyinde yaprak dökmeyen ağaçlar ve fundalıklar vardır. Ülkenin orta kuşağında savana, çap ve bozkır bitkileri bulunmaktadır. Ülkenin kuzey bölgelerinde yer alan vahalarda ise hurma yetiştirilmektedir. Orta ve güney kesimdeki vahşi hayat (aslan, leopar, manda ve filler vb.), turistler ve avcılar için caziptir.⁴

Çad, kuzeyinde yer alan İslami bölge ile güneyinde bulunan Orta Afrika arasında bir geçiş bölgesi olması sebebiyle stratejik bir konuma sahiptir. 11 farklı etnik köken ve bunlara bağlı alt unsurlardan oluşan nüfus yapısıyla Çad'da, kuzeyde bulunan Müslüman berberi siyahları ile güneyde bulunan sahra siyahları arasında Şari Nehri bulunmaktadır. Kuzeyde bulunan Müslüman berberi siyahlardan olan Araplar, hayvancılık yapmaktadırlar. Sudan sınırına yakın bölgede yaşayan Wadaianlar ise çiftçilikle geçimlerini

1 "Le TCHAD en Bref", *Archive*, <https://web.archive.org/web/20151222081746/http://www.inseedtchad.com/?Le-TCHAD-en-bref>, (Erişim tarihi: 10.08.2020); *İnsan ve Sosyal Araştırmalar Merkezi*, https://insamer.com/tr/cad_722.htm, (Erişim Tarihi: 10.08.2020).

2 Samuel Decalo, *Historical Dictionary of Chad*, 2. Cilt, The Scarecrow Press, Metuchen 1987, s. 3; "Çad", *Coğrafya Dünyası*, <http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/cad.htm>, (Erişim Tarihi: 11.08.2020).

3 "Çad", *Coğrafya Dünyası*, <http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/cad.htm>, (Erişim Tarihi 11.08.2020).

4 Aynı yer.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

sağlamaktadırlar. Diğer taraftan Touboular, çölde yaşarlar. Saralar, güneyde yaşayan en büyük grubu oluşturur ve çiftçilikle uğraşmaktadırlar. Halkın %95'i kırsal alanda, kalanı ise şehirlerde yaşamaktadır.⁵ İki milyonun üzerindeki nüfusuyla Başkent Ndjamena, ülkenin en büyük şehridir.

7. yüzyılda ülkenin tanıştığı İslam dini, ırk ve renk ayrımı gözetmemesiyle genel kabul görmüş ve ülkede hızla yayılmış olup; bugün Çad'da en yaygın dindir. Buna karşın halkın yaklaşık %35'ini Hıristiyan nüfus oluşturmaktadır.⁶ Ülkenin resmi dili sömürgeci ülke Fransa'nın etkisiyle Fransızcadır. Bununla birlikte Arapça lehçeler, özellikle kuzey bölgelerde yaygındır. Eğitim sisteminde Fransa'nın etkisi hâkimdir. 2016 Dünya Bankası verilerine göre, 15 yaş üstü yetişkin nüfusun %26'sı okuryazardır; ancak bu oran, 15-24 yaş arası genç nüfusta %41'dir. Bu rakamlar, Çad'da okuryazarlık oranının hızla artmakta olduğunu göstermektedir.⁷

Çad'da ülke içi ulaşım hizmetleri gelişmemiştir. Karayollarının neredeyse hiçbiri asfaltlanmamıştır. Ülkenin yüzölçümünün çok büyük olması ve söz konusu yüzölçümün büyük bir kısmının çöl olması, asfaltlanamamasının en büyük nedeni olarak görülebilir. Ülkede yolların çoğunlukla toprak olmasından dolayı her yağmur yağdığında çamurla mücadele hem ulusal ve yerel yönetimlerin hem de halkın en büyük sorunudur.

Diğer bir ulaşım sorunu ise ülkede demiryolunun olmamasıdır. Bu nedenle ulaşımda büyük sıkıntı çekilmektedir. Ülkede 59 havalimanı bulunmaktadır. 2017 verilerine göre, bu havaalanlarından %9'u asfaltlanmış uçuş pistine sahip olup; geri kalanlarında asfalt uçuş pisti

5 "Çad", *Coğrafya Dünyası*, <http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/cad.htm>, (Erişim Tarihi 11.08.2020); "Çad", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/cad>, (Erişim Tarihi: 12.08.2020).

6 "Integrated Country Strategy-Chad", *US Department of State*, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/01/ICS-Chad.pdf>, (Erişim Tarihi: 13.08.2020).

7 "Country Profile-CHAD", *The World Bank*, <https://data.worldbank.org/indicator/SE.ADT.1524.LT.ZS?locations=TD>, (Erişim Tarihi: 13.08.2020).

bulunmamaktadır.⁸ Sadece başkent N'Djamena Havalimanı, büyük uçakların inişine uygundur.

ÇAD CUMHURİYETİ TARİHSEL SÜRECİ

1910 yılında Fransız sömürge yönetimine geçen Çad'ın mevcut başkenti askeri baraka olarak kurulmuş ve bir Fransız subayın isminden esinlenerek Fort Lamy olarak adlandırılmıştır. Çad, Almanlara karşı kıtada stratejik bir ülke konumunda olduğundan Fransa tarafından sömürge bir ülke olarak yönetilmiştir. Bağımsız bir Çad Cumhuriyeti olabilmesi, 11 Ağustos 1960 tarihinde gerçekleşebilmiştir. Bu tarihten sonra Çad, 1990 yılına kadar "Hissein Habre" tarafından yönetilmiştir. 1 Aralık 1990 tarihinde askeri darbeye yönetime gelen "İdriss Déby İtno", günümüzde halen ülkeyi yönetmeye devam etmektedir.⁹

1 Aralık 1990 tarihinde Genelkurmay Eski Başkanı İdris Déby İtno, askeri darbeye Hissein Habre'nin iktidarına son vermiştir. Daha sonra İdriss Déby, 1996, 2001, 2006, 2011 ve 2016 Cumhurbaşkanlık seçimlerini kazanmıştır. Déby döneminde, uzun süre askıya alınan çok partili siyasi sistem yeniden kurulmuştur. Ancak 2005 yılında, Başkan Déby'nin Anayasa'yı Cumhurbaşkanı seçilmek üzere üçüncü kez değiştirme girişiminin ardından, isyancılar ile hükümet güçleri arasında silahlı çatışmalar çıkmıştır. İdriss Déby'nin iktidara gelmesinin ardından 1997, 2002 ve 2011 yıllarında parlamento seçimleri yapılmıştır.¹⁰

⁸ "Chad", *The World Factbook-Central Intelligence Agency*, <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/cd.html>, (Erişim Tarihi: 19.08.2020).

⁹ "Çad", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/cad>, (Erişim Tarihi: 12.08.2020).

¹⁰ Emmanuel Kwaku Akyeampong-Henry Louis Gates, *Dictionary of African Bibliography*, V. 1-6. USA: Oxford University Press, 2010, s. 172-174. Ayrıca bkz: "Chad's Authoritarian Deby Unwilling to Quit", *DW*, <https://www.dw.com/en/chads-authoritarian-deby-unwilling-to-quit/a-19173621>, (Erişim Tarihi: 21.08.2020); "This African Country Has Had a Yearlong Ban on Social Media. Here's What's Behind the Blackout", *Time*, <https://time.com/5559491/chad-social-media-internet-ban-censorship/>, (Erişim Tarihi: 21.08.2020).

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

Ülkenin başkentinde Fransa'nın askeri üssü bulunmakta olup; 1 Ağustos 2014 tarihi itibarıyla faaliyete geçen ve bölgedeki Fransız askeri varlığını tek çatı altında toplayan "Barkhane", askeri harekâtın merkezi komutası kurulmuştur.¹¹ Çad, halen bölgesel istikrar için *G5 Sahel Ortak Kuvvetleri'nin* bir üyesidir.

Çad Cumhuriyeti, yarı başkanlık sistemiyle yönetilmekte ve Cumhurbaşkanı geniş yetkilere sahiptir.¹² Çad Ulusal Meclisi'nde, tekdüze bir sistem kabul edilmiştir ve 188 milletvekili bulunmaktadır. Ancak siyasetçileri, dini önderleri ve bazı sivil toplum örgütlerinin temsilcilerini bir araya getiren forumda kabul edilmiş ve 11 Nisan'da hükümet tarafından onaylanmış olan yeni anayasayla tam başkanlık sistemine geçilmiştir.

Yeni anayasayla Çad, 11 Nisan 2018 tarihinde, "Dördüncü Cumhuriyet Dönemi" içerisine girmiştir.¹³ Yeni Çad Anayasası, 228 maddeden oluşmaktadır. Yeni sistemde, devlet başkanının görev süresi 5 yıldan 6 yıla çıkarılmıştır. Anayasaya göre, başkan yardımcılığı görevi bulunmamaktadır. Yeni sistemde, başkan iki defa seçilebilecektir. Ayrıca milletvekillerinin 4 yıl olan görev süresi, 5 yıla çıkarılmıştır. Yeni anayasaya göre, Çad diasporası ve ülkedeki göçebe topluluklar mecliste temsil edilebilmektedir. Yargı sistemine yönelik de yeni düzenlemelerin getirildiği anayasada, Anayasa Konseyi ve Sayıştay kaldırılarak yerine "Yüksek Mahkeme" kurulmuştur.¹⁴

11 Maxime H.A. Larive, "Welcome to France's New War on Terror in Africa: Operation Barkhane", *The National Interest*, August 7, 2014, <https://nationalinterest.org/feature/welcome-frances-new-war-terror-africa-operation-barkhane-11029>, (Erişim Tarihi: 18.08.2020).

12 "Chad's Constitution of 2018", *Constitute Project*, https://www.constituteproject.org/constitution/Chad_2018.pdf?lang=en, (Erişim Tarihi: 10.06.2020).

13 "Chad Parliament Approves New Constitution Expanding President's Powers", *Reuters World News*, <https://www.reuters.com/article/us-chad-politics-idUSKBN1111RC>, (Erişim Tarihi: 10.06.2020).

14 "Chad's Constitution of 2018", *Constitute Project*, https://www.constituteproject.org/constitution/Chad_2018.pdf?lang=en, (Erişim Tarihi: 10.06.2020). Ayrıca bkz: Sioudina Mandibaye Dominique, "Reforming the Content, Rather than Context, of the Chadian Constitution: Old Wine in a New Bottle?", *Constitutionnet*, <http://constitutionnet.org/news/reforming-content-rather-context-chadian-constitution-old-wine-new-bottle>, (Erişim Tarihi: 12.06.2020).

ÇAD CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANLIĞI SİSTEMİ

Çad Cumhuriyeti, genel olarak merkezi bir yönetim olarak kabul edilmemesine rağmen Çad Cumhurbaşkanlığı, Dördüncü Anayasa'nın yürürlüğe girmesinden bu yana devlet yönetiminde çok hayati bir rol üstlenmiştir. Anayasa'nın 79. maddesine göre, Başbakanı Cumhurbaşkanı atamaktadır. Bakanlar ise Başbakan'ın önerisi üzerine atanmakta ve görevlerine son verilmektedir. Anayasa'nın 84. maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nun gündemine giren sivil ve askeri kamu görevlileri, Cumhurbaşkanı tarafından atanır. İkincisi, Sivil, Askeri ve Yüksek İdare Mahkeme Başkan ve üyeleri de sadece Cumhurbaşkanı tarafından atanır. Ayrıca stratejik nitelikte olan şirketlerin yöneticileri de Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Anayasa'nın 84. maddesine göre Cumhurbaşkanı, Bakanlar Kurulu'nda görüşülmekte olan kararnameleri ve kararları da imzalar. Zira haftalık olarak toplanan Bakanlar Kurulu'na başkanlık eder. Ancak Cumhurbaşkanı, bu yetkisini Başbakan'a devredebilir.¹⁵

Çad Cumhurbaşkanı'nın normal dönemdeki bu yetkileri, istisnai dönemlerde genişletilmektedir. Zira Anayasa'nın 87. maddesine göre, istisnai dönemde Çad Cumhurbaşkanı şartların gerektirdiği önlemleri almaya yetkilidir. Bu maddenin belirsiz ifadesi, Cumhurbaşkanı'nın hem yasa hem de yönetmelik alanında yer alabilecek genel ve kişisel olmayan nitelikteki önlemleri almasına yol açabilir. Cumhurbaşkanı kanun koyucu olur ve aynı zamanda doğrudan düzenleyici otorite rolünü üstlenir. Bunun anlamı, Bakanlar Kurulu'nun dışında kararnameler çıkarabileceği ve gerekli gördüğü kamu görevlilerinin atamasını yapabileceğidir.

¹⁵ "Chad's Constitution of 2018", *Constitution Project*, https://www.constituteproject.org/constitution/Chad_2018.pdf?lang=en, (Erişim Tarihi: 10.06.2020).

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

Çad Cumhuriyeti'nde Başbakan, hükümetin başı olarak Ulusal Meclis'e karşı sorumlu olup; Anayasa'ya göre, görev ve yetkileri şu üç grup altında toplanabilir:¹⁶

- İlk olarak Başbakan, tüm vatandaşlara, yasaların uygulanmasından sorumlu bir otorite olarak tüm kamu kurumlarına doğrudan başvuru yapabileceklerini bildirir. Ulusal Meclis tarafından kabul edilen yasaların uygulama koşullarını tanımlayan bir yetkiyi kullanır. Bu yetkiyi, hükümet üyeleri ve Çad'ın Başkanı olarak Bakanlar Kurulu üzerinden kullanır.
- İkinci olarak Başbakan, hükümet işlerini koordine etme yetkisine sahiptir. Anayasa'nın 102. maddesi göre, bazı yetkilerini hükümet üyesi bakanlara devredebilir. Benzer şekilde, merkezi hizmetlerinin örgütlenmesinde, özellikle hangi hizmetlerin hangi kararnameyle belirleneceği yetkisine sahiptir. İki farklı bakanlığa bağlı iki yönetim arasındaki ihtilaf durumunda, Başbakan çözüme müdahale ederek bunu tahkim edebilir.
- Son olarak, her bakanlık teşkilatındaki birimleri, müdürlük seviyesine kadar belirleyen Başbakan'dır.

İlkece, Başbakanlık teşkilatı hükümetin idaresi ve yürütülmesi sürecinde itici güç rolüne izin verecek şekilde tasarlanmıştır. Buna göre Başbakanlık, iki hizmet alanından oluşmaktadır:¹⁷ *Kabine* ve *Genel Sekreterlik*.

Kabine, Başbakan tarafından güvendiği kişiler arasından seçilenlerden oluşur. Kabine üyeleri, Başbakan'la işbirliği içinde çalışırlar. Başbakanlık teşkilatında Kabine dışında bir de Genel Sekreterlik bulunmaktadır.

Genel Sekreterlik içinde genel müdürlükler ile misyon başkanları tarafından yönetilen bölümler bulunmaktadır. Bu bölümlerin adlandırmaları, bakanlık adlarıyla örtüşmektedir.

¹⁶ Aynı yer.

¹⁷ Aynı yer.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Başbakanlık içinde son olarak, “Devlet Müfettişliği”, “Yolsuzlukla Mücadele Yüksek Yetkilisi” ve “Yerel Yönetimler Ulusal Komisyonu” gibi özel birimler de bulunmaktadır.¹⁸

Çad Cumhurbaşkanı ve Başbakanı, hükümetin oluşturulması sırasında yeni bakanlıkların kurulması için siyasi ve hukuki özgürlüğe sahiptir. Bu konuda bazı ülkelerde olduğu gibi çerçeve bir kanunla önceden belirlenmiş anayasal yükümlülükler bulunmamaktadır. Bu özgürlük, hükümet üyelerinin/bakanlıkların sayısını, yetkilerini ve dolayısıyla bakanlıkların isimlerini de kapsayan bir özgürlüktür. Politik tercihlere göre oluşturulmasına izin verilir. Bununla birlikte çeşitli bakanlık bölümlerinin isim vb. değişimleri söz konusu olduğunda, kamusal ihtiyaçlar dikkate alınmakla birlikte; bazen çok yüksek maliyetlere yol açabilmektedir. Her durumda, bu türden değişiklikleri, hükümetlerin konjonktürel uyum süreci olarak görmek, doğal bir esneklik sayılmalıdır. Ancak, bu türden yapısal esneklikler, hükümet ve bakanlıkların asıl hiyerarşik yapısını ve işlevselliğini olumsuz etkilememelidir. Zira Çad’ın hükümet hiyerarşisi, Cumhurbaşkanı ve Başbakan’dan sonra gelmek üzere, Bakanlık içi hiyerarşiye doğru uzanmaktadır. Buna göre, Fransız deneyiminden ilham alınarak Başbakan’dan sonra gelmek üzere Devlet Bakanı, Bakanlar, Bakan Delegesi (yardımcısı) ve Müsteşarlar bulunmaktadır.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLERİ (DÉCENTRALISATION)

Çad’da adem-i merkezîyetçilik sürecini yönlendirmek üzere çeşitli faktörler etkileşime girmektedir. Merkezileşme mantığından bahsetmeden adem-i merkezîyetten bahsetmek mümkün değildir. Bu yüzden konu, ilk unsurlar üzerinden ele alınmalıdır. Bunlar, iç faktörler ve dış faktörler olmak üzere iki grupta ele alınabilir.

¹⁸ Aynı yer.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

Tarihsel ve içsel olarak bakıldığında, bölgesel sosyal taleplerin aniden ortaya çıkmadığı söylenebilir. Gerçekten de sömürgeci iktidarın yürürlüğe girmesiyle birlikte sömürge dönemi, toplumsal taleplerle işaretlenmiştir. G. Lisette'nin Çad İlerleme Partisi'nin milletvekili olarak seçilmesiyle birlikte ülkede önemli bir adem-i merkezîyetçilik propagandası başlamıştır. Bernard Lanne'ye göre, kentler de dâhil olmak üzere etnik çatışmaların yol açtığı ağır siyasi atmosferi engelleme çabası, yeni kurumların kurulmasına ilham verecektir.¹⁹ Partilerin oluşturulması ve zanaatkâr grupların talep ettiği istişare yapıları, danışma mekanizmalarının işlerlik kazanması için giderek daha önemli alanların yaratılmasına yol açmıştır.

Engin bölgeler yaratılması amacıyla 1946-1947 yılları arasında büyük bir idari reform yapılmıştır.²⁰ Bu reform, ülkenin bağımsızlığından itibaren bir süre daha devam etmiştir. Tek bir kolejde çoğunluk listesi oyuyla 4 yıllığına seçilen ve 36 üyeden oluşan bir genel konsey kurulmuştur. Çad, daha sonra her biri 18 üyeli iki seçim bölgesine ayrılmıştır. Bu iki seçim bölgesi, Logone, Mayo-Kebbi ile Moyen Chari de dâhil olmak üzere, güney bölgelerinin diğer kısımlarıdır. Parti organizasyonunda ve siyasi gruplaşmada mevcut eksiklikler, bu aktörlerin konseyde istenilen şekilde temsil edilmesine engel olmuştur.²¹

Sömürge dönemindeki demokratik uygulamalara bu kısa genel bakış, birtakım zorluklara maruz kalmaktadır. Bu bakış, idareyi halka daha da yaklaştırma çabasının ve kaliteli bir hizmet sunma arzusunun sınırlı da olsa var olduğunu göstermeyi amaçlamaktadır.

Çad, bağımsızlığını kazandığında 7 belediyesi vardı. 13 Şubat tarihli ve 1960/07/INT sayılı Tüzük, demokratik ve coğrafi olarak belirlenmiş bir bölgedeki bir dizi köyü düzenleyen yerel otoriteler gibi, kentsel toplulukların

¹⁹ Bernard Lanne, *Tchad-Libye: La Querelle Des Frontières* Vol. 4, Karthala Edition, 1982, s. 509.

²⁰ Bernard Lanne, *Histoire Politique du Tchad de 1945 à 1958: Administration, Partis, Élections*, Karthala Editions, 1998, s. 79.

²¹ Lanne, 1998, s. 116.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

ve kırsal toplulukların oluşturulmasına izin vermiştir. Bu belediyeler, 1975 yılında N'Djamena'nın dışında başlayan askeri darbe yönetimi tarafından ortadan kaldırılmıştır²²

Bağımsızlık sonrası idari yapı, siyasal rejimler tarafından art arda uygulanan sömürge kültüründen beslenmeye devam etmiş ve 1990 yılına kadar tek parti iktidarda olmuştur. Genel olarak Afrika kıtasında ve özellikle de Fransızca konuşan Sahra altı devletlerinde patlayan demokrasi talepleri, Çad'da henüz emekleme dönemindedir. Her ülkedeki organik manzaraya yeni bir fizyonomi kazandırmak için önemli siyasi, sosyal ve hatta kültürel değişiklikler meydana gelmiştir. Bu değişiklikler, yeni gelişme zorluklarını uyumlu bir şekilde yönetmek ve etkin katılımlarıyla halka kaliteli bir hizmet sunmak için az veya çok belirgin etkiler üretmek için karşılıklı etkileşimde bulunan çok sayıda faktör tarafından tetiklenmiştir. ²³

Devletlerin, halklarının yaşam koşullarını iyileştirmedeki rollerinin sorgulanması, 1980'lerde ortaya çıkan bir durumdur. Hazırlanan bir rapor, devletlerin kalkınma konularında serbest bırakılmasına özellikle vurgu yapmıştır. Şehirlerin orantısız büyümesi ve bu büyümenin etkilerinin getirdiği sorunları yönetmek, bazı yazarların ifade ettiği gibi “devletlerin içinde bulunduğu, açık siyasi kararlar alma bağlamında yaşadıkları zayıflık (...) kapasite eksikliği”, uluslararası kurumların alarm zillerini çalmalarıyla yakından ilişkilidir.²⁴

Sosyal ve ekonomik krizlerin bu bağlamı, 1980'lerin sonlarında Bretton Woods kurumlarının yapısal uyum planlarının kalkınma için mükemmel bir faktör olarak kabul edilmesine yol açmıştır. Bu programların uygulanışı ve yapılan değerlendirme, kendi sınırlarını göstermiştir. Dolayısıyla siyasal

22 Pierre-Laurent Frier, *Precis de droit administratif*, Montchrestien Dalloz 12 eme edition, France 2004, s. 57.

23 Panayotis Poulis, *Droit Constitutionnel et Institutions Helléniques*. Editions L'Harmattan, 2008, s. 34.

24 Georges Vedel-Pierre Devolvé, *Droit Administratif*, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, Presses Universitaires de France, Paris 1992, s. 246.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

yaşamdaki demokratikleşme rüzgârı, yapısal uyum kısıtlamalarının ters etkilerini azaltma stratejisi olarak gelişmiştir. Bütçe azlığı bağlamında halk ile yerel makamlar arasında aracı kurum olarak görev yapacak bir sivil toplumun ortaya çıkışının desteklenmesi, buna örnek teşkil etmektedir. Giderek artan bir şekilde sivil toplum, genel olarak kalkınma sorunları ve özellikle de toplulukların teşvik edilmesi, sosyal ve yasal olarak korunması gibi savunmasız gruplara yönelik eylemler hakkında kamu gücünün önemli bir oyuncusu ve konuşmacısı haline gelmektedir²⁵

Eylemlerin teklif edildiği veya önerildiği grupların spesifik bağlamlarının dikkate alınması aşamalı olarak gerçekleştirilmektedir. Çad'da sivil toplum, bunu başarmak için Büyüme ve Yoksulluğu Azaltma Strateji Belgesi de dâhil olmak üzere ülkenin kalkınmasına ilişkin belgelerin hazırlanmasında katılımcı olarak yer almaktadır. Bu belgenin geliştirilmesi yönünde Birleşmiş Milletler sisteminin güvencesi olan Bin Yıl Kalkınma Hedeflerine atıfta bulunmaktadır.²⁶

Aynı durum, insan hakları ihlalleri üzerine yürürlükte olan güçlerin sorgulanması için de geçerlidir. Küreselleşme ve uluslararası engelleri uluslararası organlarca sürdürülen tek biçimlilik mekanizmalarıyla ortadan kaldırma girişimleri, daha fazla başarı elde etme amacıyla uluslararası taahhütte bulunan Çad için bir zorunluluktur.²⁷ Bunu sağlamak için halk, yaşam koşullarının iyileştirilmesine yönelik politikalara katılmalı ve sosyal bir uyum ortamı yaratılmalıdır. Aynı zamanda küreselleşme karşıtı hareketler, bölgesel ve ulusal azınlıklar için temel varoluş hakları olan kültürel ve dilsel tanınma hakkını talep etmekte gibi görünmektedir. Bu hareketin, kalkınma sorunlarının yerel yönetimi kolaylaştıracak bir araç olarak kabul edildiği adem-i merkeziyetçiliğin, mantığını ve ilkelerini körüklemeye katkıda bulunduğu görülmektedir. Bu bağlamda hedeflenen,

25 Louis Favoreu-André Roux, "La Libre Administration des Collectivités Territoriales est-elle une Liberté Fondamentale?", *Les Cahiers du Conseil Constitutionnel*, 12, 2002, s. 89.

26 "Chad: Poverty Reduction Strategy Paper", *International Monetary Bank*, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2010/cr10230.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.09.2020), s. 3.

27 Frier, a.g.e., s. 57.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

sosyal grupların kamu yaşamına katılımını ve kaliteli kamu hizmetlerine erişimini kolaylaştırmaktır. Bu hedefleri reddetmek, eylemleri finanse eden başışçılar bu ediminden vazgeçirir.²⁸

Halka yakın bir temsil sisteminin kurulmasının hem yerel kalkınmayı hem de demokrasiyi desteklemesi gerekmektedir. Kalkınma aktörleri, yerelleşme alanlarını, kendi bölgelerini etkileyen politikaların geliştirilmesine ve yönetilmesine insanları dâhil etmek için bir süreç olarak görmektedir. Bu durum, halkın temel ihtiyaçlarının karşılanmasını, bölgesel ve bireysel eşitsizliklerin azaltılmasını, hükümetin halka daha yakın olmasını ve kurumların katılımcı ve sorumlu bir gelişim süreci geçirmesini gerektirmektedir. Çad Cumhuriyeti'nde halen görev yapan yerel yönetim birimleri şunlardır:²⁹

- Bölge Yönetimi
- İl Yönetimi
- Belediye Yönetimi
- Kırsal Topluluklar

ÇAD BÖLGE YÖNETİMİ (PRESİDENT DE CONSEİL REGIONAL)

Çad yerel yönetimler sisteminde, bölgesel yönetim en üst seviyededir. Bölge, devletin ekonomik ve sosyal eyleminin tasarım ve bölgesel planlama düzeyini oluşturur. Bölgesel konsey, hizmetlerin koordinasyonunu, denetimini ve bölgesel görevlerin yerine getirilmesini sağlamaktadır. Bölge; aynı ekonomik, sosyal ve kültürel alanı oluşturan birkaç ilden ve uygun bir mekânsal planlama çerçevesinden oluşmaktadır. Bölge, tüzel kişiliği ve finansal özerkliği olan bölgesel bir kamu otoritesidir.

²⁸ Aynı yer.

²⁹ Géraud Magrin, *Géographie d'une guerre ordinaire* EchoGéo, Tchad 2008, s. 35.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

Çad'daki her bölge, bir yandan müzakere eden bir organ olan bölgesel konsey tarafından yönetilirken; diğer yandan ise yürütme organı tarafından, elindeki topluluğa özel bir idare sahibi olan bölgesel konsey başkanı tarafından yönetilmektedir. Bölgesel konsey, altı yıl için dolaylı olarak seçilen tüm bölgesel konsey üyelerinden oluşur. Bölgedeki her komün iki meclis seçer. Bölge meclislerinin seçimi, bölgedeki bütün yerel konseylerin kurulmasından en geç otuz gün sonra gerçekleştirilebilir. Belediye meclisinin feshedilmesi durumunda bölge meclisindeki üyeler, bölge meclis üyesi olarak sahip oldukları görevleri otomatik olarak kaybeder. Belediye başkanının, belediye başkan yardımcısının ve seçilen konsey başkanlarının, seçimlerden sonraki otuz gün içinde istifa etmesi gerekir.³⁰ Bölge konseyinin teşkilat yapısı, nitelikleri ve işleyişi, 16 Şubat 2000 tarihli ve 002/PR/2000 sayılı Kanun'la belirlenmiştir. Bölgesel konsey, hükümetin tanımladığı temel yönelimler doğrultusunda bölgedeki kalkınma yönelimlerini belirlemek için önemli ayrıcalıklara sahiptir.³¹

Bu haliyle bölge konseyi, bölgesel kalkınma planlarını tartışır ve uygun görülenleri benimser. Ayrıca birtakım müzakereler sonucunda, bölgesel işler ve devlet tarafından veya diğer topluluklar tarafından sunulan sorunlar hakkında görüş bildirir. Bunu yapmak üzere bölgeyle ilgilenen ya da bölgeyle ilgili sorumluluk üstlenen diğer kurumlar ya da yetkililer tarafından alınacak tüm kararlar dikkate alınır. Bölgesel konseyin yasaları tarafından belirlenen bu alanların bazıları için alınan kararlar, ancak onaylandıktan sonra veya vesayet otoritesinin önceden yetkilendirilmesiyle yürürlüğe girebilir. Onay veya izin yazılı olarak verilir; fakat vesayet otoritesi tarafından verilen onay veya izin, alındığı tarihten itibaren kırk beş gün içerisinde alınmış sayılır.

30 "Recueil des Lois et Règlement Sur la Décentralisation au Tchad" *Electoral Institute for Sustainable Democracy in Africa*, 6ème Edition, Decembre, 2014, <https://eisa.org/pdf/eh2011cha5.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.08.2020).

31 "Loi Portant Statuts des Collectivités Territoriales Décentralisées", *International Labor Organisation*, <http://ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/97317/115423/F110661364/TCD-97317.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.08.2020).

Yerel yönetimlerin statüleri hakkında 16 Şubat 2000 tarihli ve 002/PR/2000 sayılı Kanun hükümleri uyarınca bölge yöneticisi, tüm konsey üyeleri arasından seçilen ve bir başkan yardımcısı tarafından desteklenen bir başkandan oluşur. Seçim, en genç iki meclis tarafından desteklenen eski belediye başkanının başkanlığında yapılır. Oylama, gizli oylama yöntemiyle ve salt çoğunluk esasıyla yapılır. İki oylama sonrasında adayların hiçbiri kesin çoğunluk elde edemediğinde, üçüncü bir oylama yapılır ve bu durumda seçim göreceli bir çoğunluk tarafından yapılır. Beraberlik durumunda en yaşlı aday seçilmiş sayılır. Seçimlerin sonuçları, bölge konseyinin merkezinde ilan edilerek yirmi dört saat içinde kamuoyuna açıklanır.³²

Bölgesel yürütmeden sorumlu ilk kişi olan bölge konseyinin başkanı, kararların yerine getirilmesinden sorumludur. Buna göre, başkan, bölgenin mirasını korumak ve yönetmek, bölgenin çalışmalarını yönlendirmek, bölgesel yollara ilişkin önlemler almak, bölgeyi adalet içinde temsil etmek ve kalkınma programlarının yürütülmesini sağlamakla sorumludur.³³

ÇAD İL YÖNETİMİ (PROVİNS)

İl; bir yandan belediyeler ile kırsal topluluklar arasında; diğer yandan bölgeler arasında bağlantıyı oluşturan bir yerel yönetim birimidir. Koordinasyon, destek, kontrol ve komünlerin yararına yapılması gereken yönetim işlevleri, bu birime devredilmiştir.

Her ilde, belediye başkanının başkanlık ettiği bir İl Konseyi bulunmaktadır. İl Konseyi, görüşmelerde ilin işlerini düzenler. İl Konseyi üyelerinin görevi serbesttir. Bununla birlikte İl Konseyi üyelerine müzakereyle belirlenen şartlara ve koşullara göre onlara ödenek verilebilir. İl Konseyi; il, belediye ve kırsal topluluk tarafından altı yıllık görev süresi

³² Aynı yer.

³³ Aynı yer.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

için doğrudan genel oyla seçilen üyelerden oluşur. Konsey; bir başkan, bir başkan yardımcısı ve bir sekreter seçer.

İl Konseyi'nin sahip olduğu nitelikler vardır. Bunlar; ilin sosyo-ekonomik kalkınma programını belirlemek, ilin işletmelerine ve yatırımlarına ilişkin bütçeyi oylamak ve sosyo-ekonomik kalkınma programı için yapılacak bağışlar ve bırakılacak miraslar konusunda karar vermektir.³⁴

İl Konseyi, yasaların ve düzenlemelerin uygulanmasında veya idari makamın talebi üzerine kendisine gönderilen tüm sorular hakkında görüş bildirir. Bazı konularda özellikle kendisine danışılmaktadır. Bu konular; bölgesel kalkınma programında yer alan il hedefleri, bu programın iller bazında gerçekleştirilmesinde öncelikler ve bu araçların uygulanmasının sonuçları ve il düzeyinde mekânsal planlama taslağıdır.³⁵

ÇAD BELEDİYE YÖNETİMİ (COMMUNE)

Belediye, Çad'da tüzel kişiliğe ve mali özerkliğe sahip yerel bir otoritedir. İlçelere, mahallelere ve meydanlara ayrılabilir. Bazı şehirlerin kentsel ilçeleri, ilçe olarak kurulabilir. Belediye statüsünde birtakım kentsel toplaşmalar vardır. Bunlar; bölgelerin baş kasabaları, illerin baş kasabaları ve ilçelerin baş ilçeleridir.³⁶

Çad'daki yerel makamların statüsüne ilişkin 16 Şubat 2000 tarihli ve 002-PR-2000 sayılı Kanun'un 34. maddesine göre, belediye en temel bölgesel topluluktur. Toprakları sektörlere ve/veya köylere ayrılmıştır. Kanun, iki tür belediye (komün) oluşumundan bahseder. Bunlar; *kentsel komün* ve *kırsal komün*'dür. Kentsel komün; 25.000 nüfusu içeren,

34 "Recueil des Lois et Règlement sur la Décentralisation au Tchad" *Electoral Institute for Sustainable Democracy in Africa*, 6ème Edition, Decembre, 2014, <https://eisa.org/pdf/eh2011cha5.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.09.2020).

35 Aynı yer.

36 "Loi Portant Statuts des Collectivités Territoriales Décentralisées", *International Labor Organisation*, <http://ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/97317/115423/F110661364/TCD-97317.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.08.2020).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

ekonomik faaliyetleri en az 25 milyon frank olan ve yıllık kendi bütçe kaynaklarını üreten bir bölge oluşumudur. Belediye bölgesi, olduğu gibi sektörlerde veya köylerde düzenlenir.³⁷

Bir belediyenin sektörlerle bölünmesi, bölge yönetiminden sorumlu bakanın emriyle olur. Köylerde topluşmanın kurulması için de durum aynıdır. Bölge idaresinden sorumlu bakanın emri üzerine belediye başkanının teklifiyle kurulur.

Kanun, otomatik olarak şehir komünlerinin statüsünü, 002-2000 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarihte var olan en önemli şehirlere ve kentsel topluluklara verir. Bu aykırılığın bir sonucu olarak Ndjamana ve Moundou topluluklarına eklenmesi gereken altmış yedi il başkentini içeren kırk dokuz kentsel topluluk bulunmaktadır. Her biri, iki belediye başkanının yardım ettiği seçilmiş bir belediye başkanı tarafından yönetilmektedir. Ancak kentsel topluluk özel statülü bir belediyede kurulabilir. Bu durumda, yıllık en az 500 milyon frank olan kendi bütçe kaynağını oluşturmak için en az 200.000 kişilik bir nüfusa ve ekonomik faaliyete sahip olmalıdır.³⁸

Bugüne kadar yalnızca Ndjamana toplulukları, kendisine diğer kentsel belediyelerinkinden oldukça farklı bir yapı kazandıran bir statüye sahiptir. Böylece çeşitli sektörlerle ve kendisine bağlı olan köyleri içeren bölgelere ayrılmıştır. (Ndjamana şehrinde on ilçe bulunmaktadır).

Yeni Kanun, kırsal komünle ilgili olarak bölge kolektiflerini, nüfusu en az 5.000 olan ve faaliyetleri için yıllık bütçeleri en az 5 milyon frank olan köylerin oluşturduğu bir grup olarak tanımlamaktadır.³⁹

Çad'da belediyeler, genel olarak ya söz konusu komün topluluklarının talebi üzerine ya da yetkili idari makamın kararıyla otomatik olarak kurulurlar. İster kentsel ister kırsal kesim olsun, toplulukların hemen hepsi

³⁷ Aynı yer.

³⁸ Aynı yer.

³⁹ Aynı yer.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

aynı şekilde bir müzakere organı, belediye meclisi, yürütme organı ve belediye idaresinin yönetiminde olan bir belediye başkanı ile yönetilir.⁴⁰

Çad'da belediye meclisleri üyeleri, altı yıllık bir süre için doğrudan genel oyla seçilmektedir. Seçim şartları ve yöntemleri, yerel makamların seçim sistemini düzenleyen kurullarla belirlenir. Meclis, üyeleri arasından belediye başkanını ve iki belediye başkan yardımcısını seçer. Seçim, en genç iki meclis tarafından desteklenen en eski belediye başkanının başkanlığında yapılır. Oylama, gizli oylama usulüyle ve salt çoğunluk yöntemiyle gerçekleşir. Salt çoğunluk elde edilemediği takdirde, üçüncü bir oylama yapılır. Bu durumda seçim, nispi çoğunluk yöntemiyle gerçekleşir. Eşitlik durumunda en yaşlı aday seçilmiş sayılır.

Belediye meclisinin işlevlerinin çoğu, bölgesel konseyin işlevleriyle aynıdır. Ana yönelimleri toplumsal gelişim açısından tanımlar ve bu nedenle toplumsal gelişim planlarını tartışır, benimser ve uygulamalarını denetler.

Belediyeden (Komünden) sorumlu olan ilk kişi olarak belediye başkanı, başkan olduğu belediye meclisinin kararlarının yürütülmesinden sorumludur. Belediye bütçesini düzenleyen belediye başkanının görevleri; topluluğun özelliklerini korumak ve yönetmek, belediye çalışmalarının proje yönetimini uygulamak, belediye yollarına ilişkin önlemler almak, toplumu sivil yaşam eylemlerinde temsil etmek, belediyeyi adalet içinde temsil etmek, kalkınma programlarının yürütülmesini sağlamak ve çevrenin korunmasını sağlamaktır. Belediye başkanı, belediyede emniyet, güvenlik ve sükûnet sağlamak amacıyla çalışan belediye polisinden sorumludur. Belediye başkanı, personelin en üst sicil amiridir. Belediye başkanı, yetkilerini kararnameyle kullanır. Belediye başkanının yokluğunda, belediye başkan yardımcısı tarafından görevler yerine getirilir.⁴¹

40 Frier, a.g.e., s. 57.

41 "Loi Portant Statuts des Collectivités Territoriales Décentralisées", *International Labor Organisation*, <http://ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/97317/115423/F110661364/TCD-97317.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.08.2020).

Belediye başkanı, idari görevlerinde genel idarenin üst ve orta yönetimi arasından atanan bir genel sekreter tarafından desteklenir. Genel sekreter, doğrudan belediye tarafından işe alınabilir. Genel sekreter, belediye başkanının yetkisi altındadır. Görevleri; belediye hizmetlerinin idari ve teknik koordinasyonunu sağlamak, personel yönetimini aksatmadan yürütmek (yerel otorite çalışanlarının statüsü ile ilgili yasaya tabi), belediyenin ihtiyaç duyduğu malzemeleri temin etmek ve belediye meclisinin il hizmetleriyle ilgili teknik ilişkilerini yerine getirmektir.⁴²

ÇAD KIRSAL TOPLULUKLARI (COMMUNAUTE RURALE)

Çad'daki yerel yönetimlerin sonuncusu kırsal topluluklardır. Coğrafi olarak belirlenmiş bir alan kümesinde demokratik olarak düzenlenmiş, finansal özerkliğe sahip, kamu hukuku tüzel kişiliğine sahip olan topluluklardır. Kırsal topluluklar bir köyden, bir köy grubundan, bir kantondan veya bir grup ilçeden oluşur. Kırsal topluluklar yasalarla oluşturulur, değiştirilir ve kaldırılır.

Kırsal toplulukların organları, Kırsal Konsey ve Kırsal Konsey ofisidir.

Kırsal Konsey üyeleri, doğrudan genel oy, çoğunluk sistemi ve orantılı temsil yoluyla altı yıllık bir dönem için birleştiren oylama ile seçilir.⁴³

Kırsal Konsey, bir başkan ve iki başkan yardımcısından oluşan bir ofis seçer. Başkan, mutlak bir çoğunlukla iki turda seçilmektedir. İlk turda hiçbir aday mutlak çoğunluk elde edemediğinde ikinci oylama yapılır. Basit çoğunluğu elde eden aday başkan seçilir. Eşitlik halinde ise en yaşlı adayın seçildiği ilan edilir. Başkan yardımcısı da aynı şartlar altında seçilir. Başkan ve başkan yardımcısı, üç yıllık bir süre için seçilir. Konsey

⁴² Georges Dupuis, *Le Centre et la Périphérie en France: Essai Historique et Juridique*. LGDJ, Systemes Collection, Paris 2000, s. 145.

⁴³ Frier, a.g.e., s. 59.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

başkanları ve başkan yardımcılarını görevlerini yerine getirirken maruz kalabilecekleri şiddete, tehditlere ve hakaretlere karşı korunurlar.⁴⁴

Kırsal Konsey tarafından yayınlanan görüşler kaymakama iletilir. Kırsal Konsey'in görevleri şunlardır: ⁴⁵

- Müzakere yoluyla kırsal toplumun işlerini düzenler;
- Kırsal toplumun ekonomik, sosyal ve kültürel gelişim eylemlerini programlar ve ekonomik kalkınma faaliyetleri için hazırlık çalışmaları yapar;
- Yapılacak eylemler için veya kırsal topluluk adına destek vermek için görüşmelerde bulunur;
- Kırsal toplumun tamamı veya bir kısmıyla ilgili tüm kalkınma projeleri hakkında görüş bildirir; toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya doğrudan katkıda bulunan hizmetlerin ve kurumların faaliyetlerinin geliştirilmesini denetler;
- Ailelerin çocuklarını en iyi koşullarda yetiştirmelerine ve eğitmelerine yardımcı olur. Konut alanındaki mevcut durumun iyileşmesine katkıda bulunur;
- Kırsal toplumu oluşturan köylerin temizliğini ve gelişimini sağlar ve sağlık, huzur ve kamu güvenliği konularında önlemlerin uygulanmasını sağlamak için her türlü düzenlemeyi yapar.

ÇAD CUMHURİYETİ EKONOMİK YAPISI

Çad Cumhuriyeti'nin ekonomisi, 2003 yılı öncesinde sadece tarım ve hayvancılık sektörlerine dayanırken; bu tarihten sonra ülke, petrol ihraç

⁴⁴ Aynı yer.

⁴⁵ "Recueil des Lois et Règlement sur la Décentralisation au Tchad", *Electoral Institute for Sustainable Democracy in Africa*, 6ème Edition, Decembre 2014, <https://eisa.org/pdf/eh2011cha5.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.09.2020).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

etmeye başlamıştır. Dolayısıyla 2003 yılından itibaren Çad'a en çok para kazandıran ve ekonomik durumunu geliştiren petrol olmuştur. Fakat tarım ve hayvancılık da halkın geçim kaynağı olmaya devam etmektedir.⁴⁶

Başlıca tarım faaliyeti pamuk üzerine olmakla birlikte un yapımında ve biracılıkta kullanılan darının yanı sıra yerfıstığı, pirinç, mısır, bezelye, fasulye, buğday ve şeker kamışı de üretilmektedir. Ülkenin en dikkat çeken ticari ürünü zambak, pamuk, dondurulmuş et ve balıktır.⁴⁷

Petrol, madencilik ve tarım ekonominin önemli sektörleridir. Tarım ve hayvancılık faaliyeti genelde halkın kendi ihtiyacını karşılayacak kadardır. Petrol haricinde ülke ekonomisindeki en önemli sektör tarım ve hayvancılıktır; zira bu sektör, halkın çoğunluğunun en önemli geçim kaynağıdır. Ancak iklim ve coğrafi koşullar nedeniyle kısıtlı türde ve miktarda üretim yapılabilmektedir.

Üretimi yapılan başlıca ürünler pamuk, buğday, mısır, susam, un yapımında ve biracılıkta kullanılan darı, bezelye, fasulye, buğday ve şeker kamışıdır. Ayrıca hurma, fıstık ve pirinç üretilen diğer ürünlerdir. Pamuk ve susam tohumu (ve akasya ağacından elde edilen Arap zambakı) ihraç edilen sektörel ürünlerdir.

Zambak, pamuk, dondurulmuş et ve balık dışındaki ürünlerin üretimi daha ziyade halkın kendi tüketimine yöneliktir. Ülke topraklarının %40'ı tarıma elverişlidir; ancak ekilebilir toprakların payı %4'tür. Başta pamuk üretimi olmak üzere, sektör verimliliğinin artırılmasına yönelik (tohum, gübre, sulama konularında) yabancı yatırıma ve teknik desteğe ihtiyaç bulunmaktadır. Hayvancılık, çöl ve steppe en önemli faaliyettir. Sığır, keçi, koyun ve deve beslenmektedir. Çad Gölü'nün kuzeydoğusunda bulunan

⁴⁶ "Çad'ın Ekonomisi", *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı*, http://www.mfa.gov.tr/cad_in-ekonomisi.tr.mfa, (Erişim Tarihi: 09.09.2020).

⁴⁷ Aydoğan Köksal, *Afrika, Genel ve Ülkeler Coğrafyası*, Hatiboğlu Yayınları, Ankara 1999, s. 298-299.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

Kanem bölgesinde su sığırları yetiştirilmektedir. Ayrıca göl ve nehirlerinde balık da tutulmakta; hayvan derileri komşu ülkelere ihraç edilmektedir.⁴⁸

2015 yılında Çad ekonomisi bölgede meydana gelen olaylardan olumsuz etkilenmiştir. 2015 yılından itibaren Çad, Boko Haram terör örgütüyle mücadeleye başlamış ve ordusunu bu örgütle mücadele için görevlendirmiştir. Öte yandan 2015 yılından itibaren düşen petrol fiyatları da ekonomiyi olumsuz yönde etkileyen bir başka faktör olmuştur. Bununla birlikte artan mülteci akımı, ekonomiye ve toplumsal kalkınmaya yük getirmiştir. Bir başka deyişle, ülkedeki yoksulluk düzeyinin artmasındaki etkenlerden biri de özellikle son yıllarda ülkeye çevre ülkelerden gelen mülteciler olmuştur.⁴⁹ Bu mültecilerin ülkeye getirdikleri ekonomik ve toplumsal yükün yanı sıra içinde buldukları yoksulluk ise ayrı bir değerlendirme, araştırma konusunu teşkil etmektedir.⁵⁰

Ülkede Sudan, Orta Afrika Cumhuriyeti, Nijerya, Nijer ve Kamerun'daki iç karışıklık ve terörizm kaynaklı güvenlik sorunlarının yanı sıra açlık nedeniyle ülkelerinden kaçıp Çad'a gelen çok sayıda mülteci barınmaktadır.⁵¹ Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği tarafından yayınlanan 2019 yıl sonu raporunda ülkede 442.700 mülteci bulunduğu belirtilmektedir.⁵² Çad'ın, Orta Afrika Cumhuriyeti, Mali, Libya ve Sudan'a göre nispeten daha istikrarlı durumda olması mültecilerin Çad'a gelmesinde önemli rol oynamaktadır.

48 Köksal, a.g.e., s. 298-299; Ayrıca bkz: "Çad Ülke Bülteni 2017", DEİK-Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, <https://www.deik.org.tr/uploads/cad-b44.pdf>, (Erişim Tarihi: 09.09.2020).

49 "Estimating Poverty among Refugee Populations-A Cross-Survey Imputation Exercise for Chad", World Bank, <http://documents1.worldbank.org/curated/en/511711588016782589/pdf/Estimating-Poverty-among-Refugee-Populations-A-Cross-Survey-Imputation-Exercise-for-Chad.pdf>, (Erişim Tarihi:10.09.2020).

50 UNHCR, Chad, <https://reporting.unhcr.org/node/2533?y=2020#year>, (Erişim: Tarihi: 10.09.2020).

51 "Çad'da 2015'te Mülteci Akını", Haberler, <https://www.haberler.com/cad-da-2015-te-mul-teci-akini-8178034-haberi/>, (Erişim Tarihi: 10.09.2020).

52 UNHCR, Chad, <https://reporting.unhcr.org/node/2533?y=2020#year>, (Erişim Tarihi: 10.09.2020).

ÇAD CUMHURİYETİ'NİN “KIRILGAN” DEVLET STATÜSÜ

Çad Cumhuriyeti'nin ekonomik yapısının ve yönetim düzeyinin küresel açıdan değerlendirilmesi “başarısız devlet/kırılğan devlet” kavramıyla ilişkilendirilmektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemde küreselleşmenin hız kazanmasıyla şekillenen dünya sisteminde, sorunların kaynağı konusunda bağlantı politikası doğrultusunda değerlendirmeler yapılarak, bu konuda sıklıkla kullanılan başarısız devlet kavramı ortaya konmuştur. Bu kavram, günümüzde kırılğan devlet şeklinde kullanılır olmuştur.

Başarısız devlet nitelendirilmesi Batı kaynaklıdır. Başarısız devlet tanımlamasına, başarılı/güçlü devletin içerdiği sabit ve evrensel standartlar üzerinden yola çıkılarak ulaşılmıştır. Buna göre Batılı devletler, diğer modern devletlere örnek oluşturmakta ve başarı standartlarını temsil etmektedir.⁵³ Başarı tanımı, klasik Avrupa devletinin sahip olduğu egemenlik ve ulus-devlet özelliklerine karşılık gelmektedir.⁵⁴ Oryantalist bakış açısının da başarısız devletin tanımlamasında belirleyici etken olduğu görülmektedir.⁵⁵ Afrika'daki devletlerin büyük bir kısmının başarısız devlet olarak nitelendirilmesinin nedeni, bu devletlerin geçmişte sömürge konumunda olmalarıdır. Sömürgeci devletlerin oluşturdukları suni sınırlar, etnik çatışmaya eğilimli entiteleri yaratmıştır. Sömürge yönetimleri, sömürge ülkelerde, ekonomik gelişimin evrimsel sürecinin tamamlanmasını engellemiş, siyasal gelişim sürecini tersine çevirmiştir. Ayrıca siyasal ve ekonomik açıdan önceden oluşturulmuş bağlar kanalıyla, sömürge sonrası dönemde ülkenin sömürgeci ülkeye bağımlılığının devam etmesi sağlanmıştır. Sonuç olarak sömürgeci devletlerden kurtulan

53 M. Carolyn Warner, “A Reply to A.G. Hopkins”, *Review of International Studies*, 26(2), 2000, s. 322.

54 Jonathan Hill, “Beyond the Other? A Postcolonial Critique of the Failed State Thesis”, *African Identities*, 3(2), 2005, s. 151.

55 Serpil GÜDÜL, “Bir Başarısız Devlet Örneği Olarak Lübnan”, 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi) *Bildirileri*, 10-15.09.2007, Ankara, Türkiye, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, II. Cilt, Ankara 2011, s. 777.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

devletler çok zayıf entiteleri oluşturmuşlardır.⁵⁶ Sömürgeci devletin ülke içindeki uzantıları toplum içinde siyasal ve ekonomik sorunlar oluşmasına neden olmuş, sonuçta bu entiteler başarısız devlet kavramı içerisine dâhil edilmiştir.

Yıllardır bağımsız kuruluşlar tarafından hazırlanan ve başarısız devletler indeksi olan “*failed states index*” adıyla geçen; ülkelerin güvenlik, ekonomik refah düzeyi, gelir dağılımı, yoksulluk düzeyi, devletin sunduğu kamu hizmetlerini içeren yönetim, adalet mekanizmasının işlerliği, insan hakları gibi bir dizi belirleyici unsurları içeren yıllık raporlar hazırlanmaktadır. Bu tür devletler için “*Kırılgan Devlet*” terimi kullanımın ağırlık kazanmasıyla birlikte son yıllarda bu raporlar kırılgan devletler indeksi “*fragile states index*” adı altında yayınlanmaktadır.⁵⁷ Kırılgan devlet kavramında, başarısız devlet kavramına kıyasla güvenlik unsuruna daha az yer verilmekte olup; yönetim konusuna önem verilmektedir. Yönetişim alanında ağırlık kazanan sorunlarla mücadele eden ülkeler, kırılgan devletler olarak nitelendirilmektedir. Kırılgan devletleri siyasi, hukuki, iktisadi ve sosyal alandaki temel fonksiyonlarını yerine getirmekte etkili bir performans sergileyemeyen; kısır bir döngü halini almış yapısal sorunlarla mücadele eden devletler olarak da tanımlamak mümkündür. Ülkeye bu açıdan bakıldığında, kırılgan devlet indeksindeki sıralamalarda Çad’ın alarm veren ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir.⁵⁸

ÇAD CUMHURİYETİ’NDE YOKSULLUK

Çad, dünyanın en fakir ülkelerinden biridir. Çünkü 2019 İnsani Gelişme Raporu’na göre 189 ülke içinde 187’nci sıradadır. (Diğer sonuncu ülkeler Orta Afrika Cumhuriyeti ve Nijer’dir)⁵⁹

56 Mohammed Ayoob, *The Third World Security Predicament*, Boulder CO.: Lynne Rienner, London 1995, s. 35-36.

57 Mehmet Karaçuka-Necmettin Çelik, “Kırılgan-Başarısız Devlet Olgusu ve Terörizm İlişkisi”, *Gazi Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 19(1), 2017, s. 28.

58 “The Fund for Peace”, *Fragile States Index*, <https://fragilestatesindex.org/data/>, (Erişim Tarihi: 11.09.2020).

59 “Chad”, *United Nations World Food Programme*, <https://www.wfp.org/countries/chad>, (Erişim Tarihi: 08.09.2020).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Çad'da yoksulluk, nüfusun %55'ini büyük ölçüde etkilemekle birlikte ülkedeki genel yoksulluk %87 düzeyindedir. Aslında yoksulluk, ailenin büyüklüğüne, eğitim seviyesine ve aile reisinin ekonomik faaliyet türüne göre değişmektedir. En yoksullar, aile reisinin ilkokuldan sonra eğitim almayan ve ilk veya ikinci sektörde çalışan büyük ailelerdir.⁶⁰

Yoksulluk, tüm gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için ortak bir sorundur. 1980 yıllardan bu yana devam eden küresel dönüşümler yoksulluğun etkisini artırmış ve yoksulluk sorunu özellikle az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde farklı boyutlarda kendini göstermiştir.⁶¹ Ancak üzerinde hemfikir olunan bir yoksulluk tanımlaması henüz mevcut değildir.

Yoksulluğun tanımları, farklı değer sistemlerine sahip bir sosyal yapıdan diğerine ve zamanla yoksulluktan ne anladığımıza göre değişir. Bu bağlamda, yoksullukla ilgili birçok kavram ve buna bağlı olarak birçok farklı tanım vardır. Gelire dayalı tanımlarda, bireylerin temel ihtiyaçlarını asgari düzeyde karşılayan gelir kaynaklarının olmadığı vurgulanmaktadır. Yoksulluk, bir kişinin asgari düzeyde yaşayabilecek koşulları kapsayan gıda, barınma, giyim ve sağlık dâhil olmak üzere temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı durum olarak tanımlanır.⁶² Fakat bu tanım artık kabul edilmemekte ve yoksulluk daha geniş bir çerçevede ele alınmaktadır.⁶³ Zira yoksulluk sadece temel ihtiyaçların ve ekonomik kaynakların karşılanmasında yetersizlik değildir.

Yoksulluk, temel mal, hizmetlere ve gelirlere erişimde adaletsizlik veya yoksunluğu da içerir.⁶⁴ Bir başka deyişle, yoksullar yaşadıkları ülkelerde asgari gelir imkânından yoksun olmaları nedeniyle asgari

60 "Chad: Poverty Reduction Strategy Paper", *International Monetary Bank*, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2010/cr10230.pdf>, s. 1, (Erişim Tarihi: 10.09.2020).

61 Z. Ö. Dündar, "Türkiye'de Kentsel Yoksulluk Açısından Sosyal Belediyeciliğin Önemi", *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 1(2), 2011, s. 125.

62 Pascale Joassart-Marcelli, "Working poverty in Southern California: Towards an Operational Measure" *Social Science Research*, 34(1), 2005, s. 25.

63 S. MacPherson-R. Silburn, "The Meaning and Measurement of Poverty", *Poverty: A Persistent Global Reality*, John Dixon-David Macarovs, der., Routledge Taylor&Francis Group, 1998, s. 1.

64 The Urban Government (1996-97), *The Urban Environment*, Oxford University Press, World Resources, 1996, Habitat II, s. 4.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

yaşam standardının altında yaşamak zorunda kalmaktadır. Bu durum da kendilerini toplumda dışlanmış hissetmelerine yol açmaktadır.

Literatürde yoksulluk farklı şekillerde tanımlanmaktadır. Bu tanımlardan en yaygın olanı “mutlak yoksulluk” ve “görelî yoksulluk” olarak iki ayrı şekilde yapılmaktadır. Buna göre mutlak yoksulluk, yoksulluk açısından yoksulluğun en eski ve en temel tanımı olarak insanların asgari ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli kaynağa sahip olamama durumunu ifade eden yoksulluktur. Yoksulluk sınırını daha somut ve karşılaştırılabilir kıldığından, esas olarak gelir ve tüketim harcamalarında tanımlanmaktadır. Mutlak yoksulluk kavramı, biyolojik yaşamlarını sürdürmek için hane halklarının veya yiyecek, barınma ve asgari tıbbî hizmetler gibi bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı durumlar için kullanılır.⁶⁵ Mutlak yoksulluk, hane halkı veya bireyin hayatta kalabilmesi için gereken en düşük tüketim seviyesidir.

Yoksulluk sınırının mutlak sınırının ortaya çıkması, ülkeden ülkeye değişen görelî yoksulluk yaklaşımını getirmiştir. İnsanın sosyal bir varlık olduğu gerçeğine dayanan ve biyolojik olarak değil; sosyal üretime katılmasını içeren görelî yoksulluk kavramını tanıtmıştır. Başka bir deyişle, görelî yoksulluğu olan ülkenin ortalama geliri belirli bir oranın altındadır. Bu bağlamda mutlak yoksulluk kavramı ile sadece gıda yoksulluğu öncelik kazanırken; görelî yoksullukta kişi başına ortalama gelir ve alt sınıfın geliri ortaya konmaktadır.⁶⁶ Bireyin veya hane halkının temel ihtiyaçları mutlak yoksulluk içinde karşılanamazken; görelî yoksulluk içinde, birey veya hane halkı toplumda yaratılan refahtan yeterince yararlanamaz.⁶⁷

Yoksulluğun tanımı genişledikçe, yoksulluğun sebeplerini belirlemek

65 Tefvik Erdem, “Yoksulluk”, *Feodaliteden Küreselleşmeye Temel Kavramlar ve Süreçler*, Tefvik Erdem, der., Lotus Yayınevi, Ankara 2006, s. 327.

66 Ercan Dansuk, *Türkiye’de Yoksulluğun Ölçülmesi ve Sosyo-Ekonomik Yapılarla İlişkisi*, (DPT Uzmanlık Tezi), DPT Yayını, Ankara 1997, s. 6.

67 S. Mustafa Önen, “Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelesi: Malatya Belediyesi Örneği”, *Sayıştay Dergisi*, 79, 2010, s. 66.

de zorlaşmaktadır. Ancak yoksulluğun sebepleri zaman içinde sosyoekonomik değişikliklerle değişmektedir. Yoksulluk sorunu, kentleşme ve bireyciliğin yayılmasıyla tanımlanan sanayi toplumlarının gelişmesiyle ortaya çıkmıştır.⁶⁸

Yoksulluk aslında iki farklı şekilde ortaya çıkmaktadır. İlk durumda, ülke düşük bir üretim kapasitesine sahiptir ve toplumun büyük bir kısmı fakirdir. Bu tür yoksulluk, ülkenin genel karakteristik yapısından kaynaklanmaktadır. İkinci durumda; ülke temel olarak zengin olmasına rağmen toplumda hala yoksul bir nüfus vardır. Bu tür yoksulluk, ülkenin genel karakterinden değil; sistemin insan merkezli olmasından kaynaklanmaktadır. Gelir dağılımının bozulmasından kaynaklanan bu tür yoksulluk, birçok batı ülkesinde görülmektedir.⁶⁹

Sosyo-ekonomik değişimlerle çeşitlenen yoksulluğun sebepleri gelir dağılımındaki eşitsizliklerin artması, ekonomik dalgalanmalar, göç, cinsiyet ayrımı, nüfus, bireysel tutum ve davranışlar, istihdam olanaklarının yetersiz oluşu gibi sebeplerdir.⁷⁰ Ancak yoksulluğun sebeplerini arttırmak mümkündür; çünkü yoksulluğun kapsamı çok geniştir. Yoksulluk esasen siyasi bir süreç olduğu kadar bireysel ve sosyal bir süreçtir. Bu nedenle yoksulluğa neden olan yoksunluğun ne olduğu çok önemlidir.⁷¹

ÇAD'DA YOKSULLUKLA MÜCADELE

Kuramsal olarak, adem-i merkezîyetçilik yoksulluk üzerinde olumlu bir etkiye sahiptir. Çünkü yerel düzeyde fakirlerin kimler olduğunun daha iyi

68 Enzo Mingione, "Güney Avrupa Refah Modeli ve Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Mücadele", Ayşe Buğra-Çağlar Keyder der., *Sosyal Politika Yazıları*, İletişim Yayınları, İstanbul 2011, s. 261.

69 Serap Bolayır, *Türkiye'de Gelir Dağılımı ve Yoksulluk: Sivas İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas 2007, s. 57-58.

70 Nazlı Yücel Batmaz, "Kentsel Yoksullukla Mücadelede Belediyelerin Rolü "Keçiören Belediyesi Örneği", *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 2016, s. 39-40.

71 Songül Sallan Gül, "Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadelenin Sosyolojik Boyutu: Göreliden Mutlak Yoksulluğa", Y. Özdek, der., *Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları*, TODAİE Yayınları, Ankara 2002, s. 108.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

bilinebilmesi sonucu, kamu hizmetlerine erişimlerinin daha iyi olabilmesi mümkündür. Diğer taraftan yerel düzeyde yerel halkın, yerel liderleri ve politikacıları etkileyerek, yönetsel saydamlık sonucu yerel yönetimle, yoksulluğun etkin yönetimi mümkündür. Böylece yoksulluğu azaltıcı istikrarlı, güvenilir ve yeterli yerel politikalar üretilebilir.

Yerel yönetimler ve halk arasında iyi bir bilgi akışı, halkın karar alma sürecine katılmalarını sağlayarak yoksulluğun ve iyileştirilmiş yönetişimin güçlendirilmesini teşvik eder. Üstelik yerel sivil toplum kurumlarının, fakirlere yönelik girişimlerde yerel yönetimler üzerinde etkin bir sosyal denetimi de söz konusudur.⁷² Bu bağlamda Çad'da mevcut mevzuat çerçevesinde yoksulluğa karşı mücadelede, yoksulluk yanlısı politikaların genel sorumluluğu merkezi hükümete ait olmakla birlikte, yerel yönetimler tarafından uygulanması öngörülen hizmetler aşağıda sıralanmaktadır:⁷³

- Yoksul yetimler için kreş yapmak (özellikle ülkenin güney bölgelerinde),
- Evsiz yoksullar ile sokak çocukları için barınma ihtiyaçlarını karşılamak,
- Yoksul yaşlılar için huzur evleri açmak,
- Yoksul hastalar için sağlık merkezleri ve ön tanı merkezleri kurmak,
- Hastanelerdeki yoksul hasta yakınları için konukevleri inşa etmek,
- Yoksul halk için kültür, sanat ve spor tesisleri açmak,
- Yoksulların sosyalleşmesi için sinema, tiyatro, kütüphane ve kültür merkezi açmak,
- Yoksul, engelli insanlar için eğitim, ulaşım ve sosyokültürel ortamları kolaylaştıracak önlemler almak,

72 IDEA, "Idea Generation in Groups: A Basis for Creativity in Organizations". *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 82(1), 2000, s. 76-87.

73 Yücel Batmaz, a.g.m., s. 43.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

- Yoksul işsizler için mesleki eğitim kursları açmak,
- Yoksulların kolayca yararlanabileceği park ve piknik alanları açmak,
- Yoksullar için doğal dengeyi koruyan ucuz yerleşim alanları üretmek,
- Yoksullara gıda, odun kömürü, ilaç ve kırtasiye malzemesi yardımı sağlamak,
- Yoksullara yönelik olarak sivil toplum örgütlerine rehberlik etmek, onlarla yardımlaşmak ve dayanışmak,
- Yoksul gençler, engelliler ve kadınlar için erişilebilir eğitim merkezleri açmak.

Yoksulluğu azaltmak için Çad'daki yerel yönetimler, kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar ve diğer kesimler için çeşitli kamu politikaları uygulamaktadır. Bu politikaları uygularken STK'lar ile koordineli olarak çalışmaktadır.

Buna uygun olarak, farklı merkezler tarafından aynı zamanda sosyal yardımın uygulanması sonucu kaynakların verimsiz kullanımına, emek ve zaman kaybına yol açmamak için kaynakların verimli kullanımını sağlamak maksadıyla Çad yerel yönetimleri arasında bir işbirliği protokolü imzalanmış ve yardım tek bir yerde toplanmıştır.⁷⁴

Çad yerel yönetimleri tarafından yoksullara mali destek ve sosyal entegrasyonlarının sağlanması için yardım sağlamaya yönelik uygulanan yerel politikalara ek olarak, zaman zaman ilgili konularda da yerel projeler de hazırlanmaktadır. Bu bağlamda, Çad'ın yerel yönetimleri tarafından yoksullukla mücadele çerçevesinde yürütülen faaliyetler aşağıdaki başlıklar altında ifade edilebilir.

⁷⁴ "Programme de Sécurité Alimentaire Dans une Perspective de Lutte Contre la Pauvreté au Tchad", Ministère de L'agriculture", SNRP, Edition Harmatan, 2003, s. 43-57

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

YOKSUL KADINLARA VE YOKSUL AİLE ÇOCUKLARINA SAĞLANAN YEREL HİZMETLER

Yoksullukla mücadele için Çad'daki yerel yönetimler tarafından yoksul kadınlara ve yoksul aile çocuklarına birçok hizmetler sunulmaktadır. Buna göre, 5-17 yaş arası yoksul çocukların ilgi alanlarını ve kapasitelerini keşfetmek ve geliştirmek için çocuğun bir bütün olarak sosyal ve eğitim gelişimini destekleyecek farklı ve eğlenceli atölyeler düzenlemektedir. Yoksul çocukların gelişimi bir ön değerlendirmeyle izlenmekte; gözlemler, raporlar ve görüşmeler yapılarak sorun çözme ve yaklaşım konusunda ailelere danışmanlık hizmetleri verilmektedir. 2018 yılında, yerel yönetim tarafından çocuklar için sunulan yardımdan yararlanan çocuk sayısı 100.000'den fazla olmuştur.⁷⁵

YOKSUL ENGELLİLERE SUNULAN HİZMETLER

Çad'da yoksullukla mücadele için yerel yönetimler yoksul engelli insanlar için koordinasyon merkezleri oluşturmuştur. Toplumun engellilerle uyumunu sağlamak, engellilik bilincini arttırmak, engelli insanların hayatlarını bağımsız yaşamalarına yardımcı olmak, hayatlarını ve ailelerinin hayatlarını kolaylaştırmak, sosyal yaşama katılmalarına izin vermek, sağlık ve eğitim hizmeti vermek ve istihdam yaratmak için engelli insanlar için Engelliler Koordinasyon Merkezi kurulmuştur. Bu merkezin koordinasyonu ile yerel yönetimlerce, bedensel engelliler ve görme engelliler için erişilebilir parklar açmıştır. Engelli bireylere ve ailelerine engelli haklarına ilişkin bilgi, farkındalık, rehberlik, danışmanlık ve diğer yardımcı hizmetler verilmektedir. Ayrıca Psikologlar tarafından psiko-sosyal destek hizmetleri engellilere ve ailelerine sunulmaktadır.

Çad'da hiçbir sosyal güvencesi olmayan engellilerin özel ihtiyaçları, sosyal hizmet uzmanları tarafından yapılan incelemelerden sonra, yerel

⁷⁵ "Rente pétrolière et disparité des revenus au Tchad", *ECOSIT*, Mondes en développement, 3, 2018, s. 82.

yönetimlerce karşılanmaktadır. Buna ek olarak Çad'da belediyelerce engelliler için yasal hizmetlerden olmak üzere konut iyileştirme birimiyle, engelli insanların evlerinde rahatça dolaşabilmesi için bakım ve onarımı yapılır. Kendilerine bakamayan engelli insanlara gerekli destek verilir.⁷⁶

YOKSUL YAŞLILARA SUNULAN HİZMETLER

Çad'da yaşlı bakımı denince, ilk akla gelen huzurevleridir. Ayrıca yaşlıların fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçları yerel yönetim personeli tarafından karşılanmaktadır. Yaşlılar için sağlık kontrolleri ve tedavileri, huzurevinde rutin olarak yapılır ve gerekirse belediye araçları tarafından bakıcının gözetimi altında hastaneye sevk edilir. Yaşlılar, yakınlarına gidip misafir olarak kalabilir ve aile isteklerini yerine getirebilir. Ayrıca gönüllüler, haftanın belirli günlerinde yaşlılara kitap okumak ve onlarla sohbet etmek için gelirler.⁷⁷

YOKSULLAR İÇİN SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ

Çad'da yoksullara sosyal yardım alanındaki yerel yönetim hedefleri bireylerin, ailelerin ve toplulukların refahını artırmak için adil ve sürdürülebilir bütüncül sosyal politikalar üretmek ve savunmasız insanlara sosyal hizmetler sunmakla ilgilidir. Bu amaçla Çad'ın yerel yönetimlerindeki sosyal yardım birimlerinde kişisel talepler ve vatandaşlardan gelen bildirimler dikkate alınmaktadır. İhtiyacı olduğu düşünülen kişilerin evlerine gidilmekte, sosyal ihtiyaçların tetkiki uzman ekipler tarafından yapılmakta, ihtiyaçları belirlenmekte ve kendilerine uygun yardım sağlanmaktadır.⁷⁸

76 "Nouveau Partenariat Pour le Développement de l'Afrique", *NEPAD*, 2001, s. 65.

77 "Instabilité Politique et Performances Économiques: Une Évaluation du cas du Tchad", *INSEED*, Département de Sciences Économiques, Université de Yaoundé II, Yaoundé, 2002, s. 65.

78 "Nationale, S., Programme de Sécurité Alimentaire dans une perspective de lutte contre la pauvreté au Tchad", *SNPSA*, Ministère de l'agriculture, Edition Harmatan, 2002, s. 23-25.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

YOKSULLAR İÇİN YEREL EĞİTİM MERKEZLERİ

Çad'da yerel yönetimler bünyesinde oluşturulan eğitim merkezleri, yoksul ailelere eğitim desteği vermektedir. Eğitim merkezlerinde iletişim koçluğu, değer eğitimi, öğrenci koçluğu ve bireysel danışmanlık hizmetleri gibi seminer hizmetlerine ek olarak yoksul ailelere psikolojik danışmanlık, hukuk danışmanlığı, eğitim danışmanlığı, beslenme danışmanlığı ve aile terapistliği de verilmektedir. Çad'da çoğu yoksul insanın eğitim merkezlerinin tesislerinden yararlandığı görülmüştür.

SONUÇ

Farklı coğrafyalarda ve tarihin farklı dönemlerinde farklı boyutlar kazanan ve siyasi, sosyal ve ahlaki bir sorun olarak varlığını sürdüren yoksulluk hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerin karşı karşıya kaldığı önemli bir sorundur. Bu sorunu çözmek için merkezi ve yerel yönetimler belirli politikalar uygulamakta, böylece insanlara onurlu bir hayat vermeye çalışmaktadırlar.

Yoksulluğu çözme noktasında Çad'da, yoksullukla mücadelede üç önemli aktör bulunmaktadır. Bunlar merkezi yönetim, yerel yönetimler ve sivil toplum örgütleridir. İstenen düzeyde olmasa da bu aktörler Çad'da yoksullara sosyal yardım, eğitim ve sağlık desteği sağlamakta ve yoksulluğun çözümü için çeşitli projeler üretmektedirler. Ancak yoksulluk, Çad için çok büyük bir sorundur. Örneğin Çad'daki toplam karayollarının sadece %5'inde asfaltlama yapılmıştır. Yağmur yağdığı zaman, insanlar çamurlu yollarda araba kullanmak ve kentlerde çamurda yürümek zorunda kalmaktadır.

Hükümet, yoksulluğun azaltılmasını, en önemli ekonomik ve sosyal hedef olarak görmektedir. Çünkü yoksulluğun azaltılması, halkın neredeyse %90'ının yaşadığı kırsal bölgelerin kalkınmasını gerektirmektedir.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Bu nedenle kırsal kesimde, özellikle tarım ve hayvancılıkta büyüme hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda yerel yönetimlere çok önemli görevler düşmektedir. Böylece uzun vadede hem kırsal hem de kentsel alanlarda çok sayıda ailenin yaşam standardını artıracak olan yerel hizmetlerin geliştirilmesiyle ekonominin çeşitlenmesi de sağlanabilecektir.

Çad'da toplumsal yaşam standardının iyileştirilmesinde, yerel mal ve hizmetlerin üretimi ve ticaretinde yerel yönetimlerin önemli bir rolü vardır. Ancak bu rolün etkinliği, merkezi hükümetlerin yoksullukla mücadele politika ve projelerinde yerel yönetimlerin de varlığıyla mümkün olabilmektedir. Aksi durumda Çad'ın çok büyük coğrafyasındaki ulaşım altyapısı ve ulaşım araçlarının yetersizliği nedeniyle merkezi yönetimin merkezden yürütmeye çalıştığı yoksullukla mücadele politikalarının istenilen etkinliği gösteremeyeceği bilinmelidir.

Yerel yönetimin kamu müdahalelerinin kalitesinin, yerel mal ve hizmetlerin sunulmasında ve yoksulluğun azaltılmasında beklenen etkileri göz önüne alındığında, ülke ekonomisinin sürdürülebilirliği için yerel yönetimin önemini hatırlatmak gerekli değildir. Ayrıca adem-i merkezîyetçiliğin erdemlerinden biri, merkezi bir durumda gerçekleştirilirse başarısız olacak siyasi ve ekonomik reformların uygulanmasının kolaylaştırılmasıdır. Bu nedenle Çad, ekonomisinin sürdürülebilirliğini sağlamak için adem-i merkezîyetçilik sürecini devam ettirmeli ve böylece ekonomisini kalkındırmalıdır.

Ayrıca adem-i merkezîyetçilik sayesinde yönetim konusunda olumlu ilerlemeler kaydedilecek ve ülkenin küresel endekslerdeki konumu güçlenecektir.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

KAYNAKÇA

“Chad parliament Approves New Constitution Expanding President’s Powers”, *Reuters World News*, <https://www.reuters.com/article/us-chad-politics-idUSKBN1I11RC>, (Erişim Tarihi: 10.06.2020).

“Chad: Poverty Reduction Strategy Paper”, *International Monetary Bank*, <https://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2010/cr10230.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.09.2020).

“Chad’s Authoritarian Deby Unwilling to Quit”, *DW*, <https://www.dw.com/en/chads-authoritarian-deby-unwilling-to-quit/a-19173621>, (Erişim Tarihi: 21.08.2020).

“Chad’s Constitution of 2018”, *Constitute Project*, https://www.constituteproject.org/constitution/Chad_2018.pdf?lang=en, (Erişim tarihi: 10.06.2020).

“Chad”, *The World Factbook-Central Intelligence Agency*, <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/cd.html>, (Erişim Tarihi: 19.08.2020).

“Chad”, *United Nations World Food Programme*, <https://www.wfp.org/countries/chad>, (Erişim Tarihi: 08.09.2020).

“Country Profile-Çad”, *The World Bank*, <https://data.worldbank.org/indicator/SE.ADT.1524.LT.ZS?locations=TD>, (Erişim Tarihi: 13.08.2020).

“Çad’da 2015’te Mülteci Akını”, *Haberler*, <https://www.haberler.com/cad-da-2015-te-multeci-akini-8178034-haberi/>, (Erişim Tarihi: 10.09.2020).

“Çad”, *Coğrafya Dünyası*, <http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/cad.htm>, (Erişim Tarihi 11.08.2020).

“Çad”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, <https://islamansiklopedisi.org.tr/cad>, (Erişim Tarihi: 12.08.2020).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

“Integrated Country Strategy-Chad”, *US Department of State*, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/01/ICS-Chad.pdf>, (Erişim Tarihi: 13.08.2020).

“Le TCHAD en Bref”, *Archive*, <https://web.archive.org/web/20151222081746/http://www.inseedtchad.com/?Le-TCHAD-en-bref>, (Erişim Tarihi: 10.08.2020).

“Loi Portant Statuts des Collectivités Territoriales Décentralisées”, *International Labor Organisation*, <http://ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/97317/115423/F110661364/TCD-97317.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.08.2020).

“The Fund for Peace”, *Fragile States Index*, <https://fragilestatesindex.org/data/>, (Erişim Tarihi: 11.09.2020).

“This African Country Has Had a Yearlong Ban on Social Media Here’s What’s Behind the Blackout”, *Time*, <https://time.com/5559491/chad-social-media-internet-ban-censorship/>, (Erişim Tarihi: 21.08.2020).

AKYEAMPONG, Emmanuel Kwaku-Henry Louis Gates, *Dictionary of African Bibliography*, V. 1-6, Oxford University Press USA 2010, s. 172-174.

AYOOB, Mohammed, *The Third World Security Predicament*, Boulder CO.: Lynne Rienner, London 1995.

BOLAYIR, Serap, *Türkiye’de Gelir Dağılımı ve Yoksulluk: Sivas İli Örneği*, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sivas 2007.

DANSUK, Ercan, *Türkiye’de Yoksulluğun Ölçülmesi ve Sosyo-ekonomik Yapılarla İlişkisi*, DPT Yayını, (DPT Uzmanlık Tezi), Ankara 1997.

DECALO, Samuel, *Historical Dictionary of Chad*, 2. Cilt, The Scarecrow Press, Metuchen 1987.

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

DEİK-Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu Çad Ülke Bülteni 2017, <https://www.deik.org.tr/uploads/cad-b44.pdf>, (Erişim Tarihi: 09.09.2020).

DOMINIQUE, Sioudina Mandibaye, "Reforming the Content, Rather than Context, of the Chadian Constitution: Old Wine in a New Bottle?", *Constitutionnet*, <http://constitutionnet.org/news/reforming-content-rather-context-chadian-constitution-old-wine-new-bottle>, (Erişim Tarihi: 12.06.2020).

DUPUIS, Georges, *Le Centre et la Périphérie en France: Essai Historique et Juridique*, LGDJ, Systemes Collection, Paris 2000.

DÜNDAR, Z. Ö., "Türkiye'de Kentsel Yoksulluk Açısından Sosyal Belediyeciliğin Önemi", *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 1(2), 2011, s. 117-126.

ECOSIT, Rente, "Pétrolière et Disparité des Revenus au Tchad", *Mondes en Développement*, 3, 2018, s. 71-90.

ERDEM, Tefik, "Yoksulluk", Tefik Erdem, der., *Feodaliteden Küreselleşmeye Temel Kavramlar ve Süreçler*, Lotus Yayınevi, Ankara 2006, s. 321-365.

FAVOREU, Louis-André Roux, "La Libre Administration des Collectivités Territoriales est-elle une Liberté Fondamentale?", *Les Cahiers du Conseil Constitutionnel*, 12, 2002, s. 88-92.

FRIER, Pierre-Laurent, *Precis de Droit Administratif*, Montchrestien Dalloz 12 eme Edition, France 2004.

GÜDÜL, Serpil, "Bir Başarısız Devlet Örneği Olarak Lübnan", 38. ICANAS (Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi) Bildirileri, 10-15.09.2007, Ankara, Türkiye, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, II. Cilt, Ankara 2011, s. 777-787.

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

GÜL, Songül Sallan, "Türkiye'de Yoksulluk ve Yoksullukla Mücadelenin Sosyolojik Boyutu: Göreliden Mutlak Yoksulluğa", Y. Özdek, der., *Yoksulluk, Şiddet ve İnsan Hakları*, TODAİE Yayınları, Ankara 2002, s. 107-118.

HILL, Jonathan, "Beyond the Other? A Postcolonial Critique of the Failed State Thesis", *African Identities*, 2005, 3(2), s. 139-154.

IDEA, "Idea Generation in Groups: A Basis for Creativity in Organizations", *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 82(1), 2000, s. 76-87.

INSEED, *Instabilité politique et performances économiques: une évaluation du cas du Tchad*, Département de Sciences Economiques, Université de Yaoundé II, Yaoundé, 2002.

İnsan ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, https://insamer.com/tr/cad_722.htm, (Erişim Tarihi: 10.08.2020).

KARAÇUKA, Mehmet-Necmettin Çelik, "Kırılgan-Başarısız Devlet Olgusu ve Terörizm İlişkisi", *Gazi Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 19(1), 2017, s. 20-41.

KÖKSAL, Aydoğan, *Afrika, Genel ve Ülkeler Coğrafyası*, Hatiboğlu Yayınları, Ankara 1999.

LANNE, Bernard, *Histoire Politique du Tchad de 1945 à 1958: Administration, Partis, Élections*, Karthala Editions, 1998.

LANNE, Bernard, *Tchad-Libye: La Querelle des Frontières*, Vol. 4, Karthala Editions, 1982.

LARIVE, Maxime H.A., "Welcome to France's New War on Terror in Africa: Operation Barkhane", *The National Interest*, August 7, 2014, <https://nationalinterest.org/feature/welcome-frances-new-war-terror-africa-operation-barkhane-11029>, (Erişim Tarihi: 18.08.2020).

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

MACPHERSON, S.-R. Silburn, "The Meaning and Measurement of Poverty", John Dixon-David Macarovs, der., *Poverty: A Persistent Global Reality*, Routledge Taylor&Francis Group, 1998, s. 1-19.

MAGRIN, Géraud, *Géographie d'une Guerre Ordinaire EchoGéo*, Tchad 2008.

MARCELLI, Joassart Pascale, "Working Poverty in Southern California: Towards An Operational Measure", *Social Science Research*, 34(1), 2005, s. 20-43.

MINGIONE, Enzo, "Güney Avrupa Refah Modeli ve Yoksulluk ve Sosyal Dışlanmaya Karşı Mücadele", Ayşe Buğra-Çağlar Keyder, der., *Sosyal Politika Yazıları*, İletişim Yayınları, İstanbul 2011, s. 261-286.

ÖNEN, S. Mustafa, "Yerel Yönetimlerin Yoksullukla Mücadelesi: Malatya Belediyesi Örneği", *Sayıştay Dergisi*, 79, 2010, s. 63-95.

POULIS, Panayotis, *Droit Constitutionnel et Institutions Helléniques*, Editions L'Harmattan, 2008.

Recueil des Lois et Règlement Sur la Décentralisation au Tchad 6ème Edition, <https://eisa.org/pdf/eh2011cha5.pdf>, (Erişim Tarihi: 11.08.2020).

SNRP, *Programme de Sécurité Alimentaire dans une perspective de lutte contre la pauvreté au Tchad*, Ministère de l'agriculture, Edition Harmatan, 2003, s. 43-57.

The Urban Government (1996-97), *The Urban Environment*, Oxford University Press, World Resources, 1996, Habitat II.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, http://www.mfa.gov.tr/cad_in-ekonomisi.tr.mfa. (Erişim Tarihi: 09.09.2020).

UNHCR, *Chad*, <https://reporting.unhcr.org/node/2533?y=2020#year>, (Erişim: 10.09.2020).

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

VEDEL, Georges-Pierre Devolvé, *Droit Administratif*, Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, Presses Universitaires de France, Paris 1992.

WARNER, M. Carolyn, "A Reply to A.G. Hopkins", *Review of International Studies*, 26(2), s. 321-325.

World Bank, *Estimating Poverty among Refugee Populations-A Cross-Survey Imputation Exercise for Chad*, <http://documents1.worldbank.org/curated/en/511711588016782589/pdf/Estimating-Poverty-among-Refugee-Populations-A-Cross-Survey-Imputation-Exercise-for-Chad.pdf>, (Erişim Tarihi: 10.09.2020).

YÜCEL BATMAZ, Nazlı, "Kentsel Yoksullukla Mücadelede Belediyelerin Rolü "Keçiören Belediyesi Örneği", *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 2016, s. 37-50.

Mahamat Abakar MAHAMAT
Serpil GÜDÜL
Kamil Ufuk BİLGİN

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

STRUCTURED ABSTRACT

Local governments, have an important place in national development policies. However, in research and analysis of transferring national powers and resources to local government levels, decentralization is positively in reducing poverty however, in research and analysis of the benefits and risks of transferring national powers and resources to local government levels, decentralization is positively important in reducing poverty. The aim of this study is the position of this poverty reduction on a local scale in particular for the country of CHAD. Accordingly, not only a lot, but only in 1990, since the decentralization program has been pursued, the central state is evolving into a management of the transfer of national resources, functions and services from the central government to local governments. Because of decentralization, public and private organizations and non-governmental organizations are expected to contribute to local and national development by conducting local governance together. The objectives that led to decentralization; improving access to basic public services, increasing people's involvement in decision-making, helping people develop their capacities, and increasing government sensitivity, transparency and accountability. These targets provide the framework that CHAD uses in the Action Plan on Reducing Poverty. However, unfortunately, the Republic of Chad is ranked 187th among 189 countries in the "United Nations Human Development Index 2019".

CHAD's struggle against poverty could only start with getting rid of the colonial rule in its historical process. Entering the French colonial rule in 1910, the administration of CHAD by France as a colonial country lasted for 50 years. It was only possible for Chad to become an independent Republic on 11 August 1960. However, the influence of France continues in the political, economic and social management of the officially independent country, and the official language is French. Although approximately 35% of the population is Christian, the most common

ULUSLARARASI KRİZ VE SİYASET ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

---

religion in CHAD is Islam. The land area of this landlocked central African country is 1.284.000 km², unfortunately 60% of the land is desert and its population is only 14 million. In the north of the country, where the average temperature varies between 12 ° C - 50 ° C, there is a “Chad Lake” of 25,000 km², most of which is swamp.

The economy of the Republic of CHAD, whose capital is N'djamena, was based on agriculture and animal husbandry before 2003; afterwards, oil income, which is only 5% of the oil obtained through the international French oil company, forms the basis of the state economy of CHAD. However, the livelihood of the people continued to be agriculture and animal husbandry. Although 40% of the country's land is suitable for agriculture, the share of arable land is 4%. In animal husbandry, cows, goats, sheep and camels are fed; fish are also caught in its lakes and rivers. However, despite being an oil producing country, the most appropriate definition for the country's economy is the concept of “*Fragile State*”. Because, the Republic of CHAD cannot perform effectively in fulfilling its basic functions in the political, legal, economic and social sphere; It is one of the states struggling with structural problems that have turned into a vicious circle.

This fragile feature in the country's economy affects 55% of the population to a great extent and the general poverty is at the level of 87%. Another important reason for this fragility is the underdeveloped domestic transportation services. Because only 5% of national highways are paved. There is no rail transportation service in CHAD. On the other hand, only the capital N'Djamena airport is suitable for landing of large planes. It is governed by a “*Semi-Presidential System*” consisting of the president, prime minister and ministers, except for coups to change the fate of the CHAD in terms of adverse geographical and climatic conditions and being an oil producing country dependent on foreign countries; CHAD governments, although changed for the fourth time, fulfill their functions

ÇAD CUMHURİYETİ YEREL YÖNETİMLER SİSTEMİNDE YOKSULLUKLA MÜCADELE

according to the Constitution and are responsible to the National Assembly.

However, the establishment of a close representation system to facilitate the effective participation of the people in public life and access to quality public services in the fight against poverty; as well as supporting local development and local democracy. As Local Development actors, there are 4 local government units still working in the Republic of CHAD. Assistance to poor families and children are among the services provided by local governments, which have important tasks in combating poverty; there are social aids provided to poor elderly people, poor disabled people, poor unemployed people, poor patients and poor young people. However, the most important aid among the social assistance provided to the poor at various levels has actually been to establish “*Local Education Centers for the Poor*”. Because, in addition to seminars such as communication coaching, student coaching and individual counseling services, in these centers where most of the poor people benefit, psychological counseling, legal counseling, educational counseling, nutritional counseling, and family therapy are provided to poor families.

■ Mahamat Abakar MAHAMAT
Serpil GÜDÜL
Kamil Ufuk BILGIN